

Text på sigillremsa nr 1: Tuko Petharsson; nr 2: Consors; nr 3 saknas; nr 4: Domini Eringislonis; nr 5: Domini Porsonis; nr 6: Vlphonis Ionsson; nr 7: Karoli Knu[...].

10451

1381 juli 10

Nyköping

Uppsalakaniken Magnus Tyrgilsson säljer sin gård i Frötuna i Rasbo socken, 3 ½ markland och 2 örtugar jord, till riddaren Karl Ulfsson, lagman i Uppland, och hans rätta arvingar för 300 mark lödiga i svensk vikt. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar gården i Frötuna med alla tillagor och överlåter den till herr Karl Ulfsson och hans arvingar med full dispositionsrätt på evig tid, samt erkänner sig till fullo ha mottagit köpeskillingen om 300 mark lödiga. Utfärdaren ger med detta sitt öppna brev härads hövdingen eller dennes domhavande i Rasbo härad fullmakt att på tinget ge fasta på köpet enligt landslagen.

Utfärdaren beseglar tillsammans med Bo Jonsson, drots i Sverige, Birger Ulfsson, lagman i Tiohärad, Anund Jonsson, lagman på Öland, riddarna Erengisle Nilsson och (Peter) Porse Get, samt väpnarna Ulf Jonsson och Karl Knutsson.

Orig. på perg. (25,4 x 14,8 cm, uppveck 2,0 cm; 19 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11946.

Regest: RPB nr 1608.

Om Magnus Tyrgilsson (Färla), se ÄSF I, s. 147, och B. Hedberg, Uppsala stifts herdaminne IV:2 (2014), s. 200–202.

Om Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) se SRM s. 53.

För sigillantern Birger Ulfsson (Ulvåsäkten) och Anund Jonsson (Lejonansikte) se SRM med vidare hänvisningar; för övriga närmast föregående DS nr 10450.

Om Frötuna se H. Gillingstam, Ätterna Oxenstierna och Vasa, s. 140, not 134 (där detta brev nämns), och DMS, Uppland 1:3, s. 261 ff.

Alla the mæn ther thetta breff høra æller seæ · helsar iac Magnus Thorghilson kanuker i Vpsala · ewerdhelika medb Gudhi sielfwm / Kennis iac thet vppenbarlika medb thenna breffwe oc gÿr iac thet allom mannom witerliketh them ther nw æra ælla efter kunno koma at iac hafwer salt oc vplatith ærlikom oc welbornom riddara herra Karle Wlfsoni lagmanne i Vplandom oc hans rættom ærfwingiom min gardh i Frøtunum i Rasbohundare sokn · hwilken som ligger ffore halft fiærdhe markland oc twa ørtogher iordh ffore thryhundradha lødhogha marker silfwirs aat swenske wiikt · Hwilkan fornempdan gardh i Frøtunum medb hws oc iordh aker oc æng skoghom oc fiskæwatnom thorpom oc thorpastadhøm qwerenom oc qwerenastadhøm oc allom androm tillaghøm nempdom oc onempdom nerby ælla fierren wtan gardha ælla jnnan affhender iac mic oc minom arfwm · oc til eygnar iac them forscrifna · herra Karle oc hans arfwm mædher fastom oc allom landzlaghom · Oc gifwer iac honum oc hans arfwm fulla makt then sama gardh oc goodz medb allom hans tillaghøm som fyr ær sakt / at nywta oc ægha besitia skifta oc sælia · oc j allo mato sik til gangna atwenda · swasom honum oc them bezst til nytta oc gangna wardha maa · Oc / lofwar iac oc binder / mic / oc mina arfwa honum oc hans arfwm then forsaghdha gardhen i Frøtunum medb allom sinom tillaghøm · hemolan at gøra oc j rætto hemol fore staa ffore allom them mannom ther nw æru

2 thenna] Så för väntat thesso. 4 Vplandom] Vpland med allmänt förkortningstecken. 13 gangna] Med överflödigt fnalt nasalstreck över a, möjligen före rättelse.

- ælla efter kunno koma / Oc kennis iac ther *medb* · mic the sama thryhundradha lødhogha
 mark silfwirs füllelika oc ganzskelika · vp hafwa burith efter minom eygnom wilia · swa som
 mic wel aatnøgher / Ffore then sculd · gifwer iac *hæratzhyfdhingianom* · i Rasbohundare æller
 20 them hans doom ther hafwer fulla oc ganzska makt · *medb* thesso mino vpno brefwe at gifwa
 them sama herra Karle Wlfson ælla hans arfwm · fasto oc llyst a thinge j alla the mato ther
 landzsens lagh til sighia · / Likawiis som iac ther sielfwer nær ware / oc mædher sino brefwe
 thetta køop at stadfesta · oc fulkompna / Til hwilkens køops oc brefs mere wisso oc stadh-
 festilse later iac mit inzcigle her fore athengia oc bidher iac ærlika oc welborna mæn · Boo
 25 Ioonsson drotzta i Swerighe / herra Birgher Wlfson lagman i Tiohæradhe / herra Anund
 Ionsson / lagman i Ølande / herra Æringisl Nichlison oc herra Porsa Geet riddara · Wlff
 Ionsson / Karl Knwtzson swena at the thera inzcigle her mædher ffore henge til witnisbyrdh ·
 alla thenna forscrifna thinga · Gifwith oc skrifwath i Nykøpunge areno efter Gudz byrdh M^o
 ccc^o lxxx^o primo · die beatorum Septem fratrum ·
- 30 På baksidan: Vm Frotwna widher Vpsala

Sigill: nr 1 runt av ofärgat vax med utplånad omskrift och vapensköld, diameter 2,5 cm (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 569; för bättre bevarat ex. se brev 1377 25/1, DS nr 9409); nr 2–7 endast sigillremсор; nr 8 runt av ofärgat vax med utplånad omskrift och vapensköld, diameter 2,4 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 120).

10452

1381 juli 10

Stockholm

Riddaren Erik Karlsson intygar i öppet brev att han sett det brev i vilket hans framlidne morbror, riddaren Nils Turesson, erkände sig vara skyldig nunnorna i S:ta Klara kloster vid Stockholm 600 mark svenska penningar för deras egendomar i Libby, Karby och Ramsta (i Össeby-Garns socken) samt gården Vädla (i Solna socken), vilket (klostrets) öppna brev visar. Av morbroderns brev framgår att egendomarna – med undantag för gården Vädla, som han tidigare hade skänkt till Växjö (dom)kyrka – skulle återgå till nämnda nunnor om han avled innan hela summan hade betalats. Då endast 300 mark hade betalats när Nils Turesson hastigt avled, lovar utfärdaren på sin riddared att varken han eller hans arvingar ska hindra (nunnorna) från nämnda egendomar.

Utfärdaren beseglar.

Avskrifter: [A] i J. Hadorphs "Stora Copie-Bok" E 73, pag. 120; [B] i Örnhielms diplomatarium XII, fol. 112r–v, bägge handskrifterna i VHAA:s dep., Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11947.

Tryckt: J. Nordberg, S. Claræ Minne (1727), s. 37 f., nr 55.

Om Erik Karlsson (Örnfot) och morbrodern Nils Turesson (Bielke), se ÄSF I, s. 314 och 311. Den sistnämnde stupade vid belägringen av Åbo slott 1364; se SBL IV, s. 146.

Om gården Vädla, vars läge inte är helt klarlagt, se C. Tollin, Stockholm, Klara kloster och Kungsladugården (2017), s. 53 ff.

Se DS nr 6604 för Nils Turessons brev, vari även klostrets öppna brev nämns.

Jämför SDHK nr 12502 (1383 17/10), där Erik Karlsson skänker Vädla, Libby, Karby och Ramsta till S:ta Klara kloster.

Angående löften avgivna vid riddared se K.-E. Löfqvist, Om riddarväsen och frälse i nordisk medeltid (1935), s. 110, med hänvisning till detta brev.